

, dnia 4 sierpnia 2019 r.

**MINISTERSTWO INWESTYCJI
I ROZWOJU**
ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa
e-mail: kancelaria@miir.gov.pl

**MINISTERSTWO RODZINY, PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ**
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa
e-mail: info@mrpips.gov.pl

P E T Y C J A

Działając na podstawie art. 2 ust. 1, ust. 2 pkt 1 oraz ust. 3 *in principio* ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 870), w związku z art. 4 ust. 1 tejże ustawy oraz art. 63 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 2096 z późn. zm.), zwanej dalej jako : „kpa” oraz art. 21 ust. 1 pkt 1 i art. 23a pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (t.j. Dz.U. z 2019 r., poz. 945), wnoszę o:

utworzenie (np. w ramach pilotażowego programu gospodarczego/walki z bezrobociem) w gminach dotkniętych tzw. bezrobociem strukturalnym oraz gdzie stopa bezrobocia utrzymuje się na wysokim (ponadprzeciętnym) poziomie, przedsiębiorstw użyteczności publicznej, o których mowa w art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 2152), zwanej dalej jako: „upp”, celem aktywizacji gospodarczej tych terenów oraz umożliwieniu wyjścia z biedy mieszkańców tychże gmin, *ergo* realizacji art. 65 ust. 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.).

U Z A S A D N I E N I E

Zwalczanie bezrobocia poprzez realizację szkoleń dla bezrobotnych w ramach poszerzenia kompetencji miękkich, przynosi pozytywne efekty wśród bezrobotnych mających wysokie bądź średnie kwalifikacje zawodowe, znających i rozumiejących współcześnie zmieniające się realia rynkowe. Całkowicie się jednak nie sprawdza w zwalczaniu zjawiska bezrobocia strukturalnego, wśród osób o niskim poziomie wykształcenia, a przez to również o niewielkich możliwościach przebranżowienia się. Szkolenia takie zupełnie pomijają zasadniczy problem – dostrzegany przez psychologów i socjologów – zmian jakie w psychice człowieka powoduje długotrwały status bezrobotnego (poczucie braku własnej wartości poprzez zaniżenie swojej oceny, niechęć i strach przed podejmowaniem działań mogących zmienić – a przez to pogorszyć – *status quo*, ogólny marazm, łatwość sięgania po używki – szczególnie alkohol, jak też i w skrajnych przypadkach niechęć do przyjęcia pomocy). Efektem szkoleń przeprowadzonych wśród ww. osób jest jedynie umożliwienie zarobienia osobom realizującym tego rodzaju usługi. W żadnym wypadku nie przedkłada się to jednak w żaden sposób na aktywizację zawodową tychże osób, które częstokroć z powodu ubóstwa, w którym się znajdują nie są w stanie podjąć działań w ich mniemaniu bardzo ryzykownych (np. założenie własnej działalności gospodarczej itp.), a przez to mogących dodatkowo pogorszyć ich stan finansowy (co częstokroć sprowadza się do obawy o tratę zasiłków socjalnych – nierzadko jedyne źródła dochodu).

Również przedsiębiorcy wielokrotnie nie są zainteresowani inwestowaniem w regiony, które najbardziej ucierpiały na transformacji gospodarczej, a przez to dotknięte są zjawiskiem bezrobocia strukturalnego. Wiąże się to z ubytkami w infrastrukturze, brakiem wykwalifikowanej siły roboczej itp., a więc czynnikami które nierzadko były pokłosiem przekształceń ustrojowo-gospodarczych wczesnych lat 90-tych. Mając powyższe na uwadze oraz art. 65 ust. 5 Konstytucji RP nakazującemu władzom publicznym wdrażać działania mające na celu równomierny rozwój kraju należy zastanowić się nad aktywizacją gospodarczą tych regionów poprzez utworzenie (tam gdzie jest to możliwe i racjonalnie gospodarczo) utworzenia przedsiębiorstw państwowych – przedsiębiorstw użyteczności publicznej. Zgodnie z art. 6 ust. 1 zdaniem pierwszym upp, „przedsiębiorstwa użyteczności publicznej mają przede wszystkim na celu bieżące i nieprzerwane zaspokajanie potrzeb ludności”.

Art. 6 ust. 1 upp

1. Przedsiębiorstwa użyteczności publicznej mają przede wszystkim na celu bieżące i nieprzerwane zaspokajanie potrzeb ludności. W szczególności przedsiębiorstwa te mają na celu produkcję lub świadczenie usług w zakresie:

- 1) inżynierii sanitarnej;*
- 2) komunikacji miejskiej;*
- 3) zaopatrzenia ludności w energię elektryczną, gazową i ciepłą;*

- 4) zarządu państwowymi zasobami lokalowymi;
- 5) zarządu państwowymi terenami zielonymi;
- 6) (uchylony)
- 7) usług pogrzebowych i utrzymania urzędzeń cmentarnych;
- 8) usług kulturalnych.

Zapoczątkowane zdaniem drugim ww. przepisy wyliczenie z uwagi na sformułowanie „w szczególności” ma charakter przykładowy. To zaś oznacza, że przedsiębiorstwo użyteczności publicznej może powstać w celu eliminację zjawiska bezrobocia strukturalnego poprzez produkcję określonego rodzaju towarów. Innymi słowy przedsiębiorstwo takie może powstać w celu „dania ludziom pracy”, którego pośrednim efektem będzie produkcja określonego rodzaju towarów zasadach racjonalnej gospodarki, samofinansowania oraz rachunku ekonomicznego (art. 53 upp).

Art. 53 upp

Przedsiębiorstwo prowadzi działalność na zasadach racjonalnej gospodarki, samofinansowania oraz rachunku ekonomicznego.

Co równie ważne utworzenie przedsiębiorstw użyteczności publicznej na obszarach dotkniętych bezrobociem strukturalnym oraz stałą i podwyższoną stopą bezrobocia nie jest przypadkowe. Podkreślić należy, że w art. 6 ust. 3 upp zadekretowano że:

Art. 6 ust. 3 upp

3. Organ założycielski ma obowiązek dotowania działalności przedsiębiorstwa użyteczności publicznej, którego działalność jest nierentowna, ale konieczna ze względu na potrzebę zaspokajania potrzeb ludności.

Oznacza to, że prymarnym celem tego (szczególnego) rodzaju przedsiębiorstw jest niezakłócone (stałe) prowadzenie określonego rodzaju działalności gospodarczej (produkcyjnej bądź usługowej); dopiero w dalszej kolejności jest brany pod uwagę bilans płatniczy. Jest to niezwykle ważne oznacza bowiem, że przedsiębiorstwo to jest „odporne” na wahania rynków (zbytu bądź materiałów produkcyjnych), przez co może realizować swoją działalność względnie niezależnie od anturażu gospodarczego. Podkreślić należy, że cecha ta nie ma na celu utworzenia permanentnie nierentownego podmiotu gospodarczego. Przeciwnie jest ona kluczowa dla powodzenia – postulowanego niniejszą petycją działania – wyeliminowania bezrobocia strukturalnego oraz regionów dotkniętych zapaścią gospodarczą. Należy pamiętać, że w momencie uruchomienia danego przedsiębiorstwa, tj. w okresie, w którym to dany podmiot gospodarczy jest nie znany (konsumentowi nie znana jest jego marka), przez co musi ugruntować swoją pozycję na rynku. To zaś powoduje powstanie dodatkowych kosztów prowadzenia tejże działalności wynikających z takich czynników jak: potrzeba doboru właściwego zespołu pracowników, i skutecznie wdrożenie ich do pracy, uzyskanie (jeszcze przed rozpoczęciem produkcji) odpowiedniego poziomu zapasu materiałów potrzebnych do nieprzerwanej produkcji towarów określonego rodzaju oraz działanie jako nowy podmiot gospodarczy na określonym rynku (*ergo* bez możliwości uzyskania wszelkiego rodzaju bonifikat, upustów wynikających z kontraktów długoterminowych, czy odroczonej

terminów płatności). Mając to na uwadze charakter przedsiębiorstw użyteczności publicznej pozwala zakładać, że będą one w stanie – po początkowym okresie – uzyskać rentowność, co również bezwzględnie powinno być długoterminowym założeniem ich utworzenia.

Bez wątplenia wpływ na uzyskanie rentowności przez przedsiębiorstwa użyteczności publicznej ma rzetelne przeprowadzone postępowanie przygotowawcze, o którym mowa w art. 9 upp.

Art. 9 upp

1. Utworzenie przedsiębiorstwa państwowego poprzedza postępowanie przygotowawcze, które ma na celu zbadanie i ocenę potrzeby oraz warunków utworzenia przedsiębiorstwa.

2. Organ zamierzający utworzyć przedsiębiorstwo państwowe powołuje w tym celu zespół przygotowawczy, który dokonuje niezbędnych ustaleń i przedstawia swoją opinię.

Równie ważne jest jednak podjęcie odpowiedniej decyzji w zakresie wyboru działalności, którą realizować będzie dane przedsiębiorstwo. Mając na uwadze wcześniej opisany charakter tego typu przedsiębiorstw nie powinno budzić wątpliwości, że działalność ta powinna polegać na zaspokajaniu tego rodzaju dóbr bądź usług, których są najbardziej odporne na wahania rynków (a przez to ich działalność jest znacznie mniej dochodowa niż działalności obciążonej większym ryzykiem gospodarczym). Istotnym jest zwrócenie uwagi również na możliwość sprzedaży wytwarzanych przez przedsiębiorstwa dóbr (usług) – w sytuacjach większych problemów zbytu, niezależnych od przedsiębiorstwa – podmiotom sektora publicznego. Mając to na uwadze wydaje się, że w zakresie działalności wytwórczej najodpowiedniejszymi produktami wytwarzanymi przez postulowane przedsiębiorstwa były by takie produkty jak:

- a) odzież – szczególnie mundury dla służb porządkowych/ratunkowych, mundurki szkolne, bądź odzież specjalna dla straży pożarnej, wojsk specjalnych czy poddziałów prewencji lub służby kontrterrorystycznej, ale również odzież niemowleca – co warte podkreślenia zbliża się znacząca zmiana kroju mundurów służbowych Policji (z kroju wzorowanego na mundurze MO w kolorze stalowym, na krój wzorowany na mundurze przedwojennej Policji Państwowej, w kolorze granatowym), oznacza to zwiększony popyt na tego rodzaju towary;
- b) obuwie – szczególnie obuwie specjalne dla strażników PSP, dla żołnierzy, dla straży leśnej, funkcjonariuszy SG etc., w tym również produkcja obuwia codziennego dla osób z domów dziecka itp.;
- c) artykuły biurowe (spinacze, zszywki do zszywaczy, długopisy, tusze, podkreślacze, pisaki, taśmy klejące itp.) – artykuły, które na są wykorzystywane w znacznych ilościach przez wszystkie organy administracji publicznej w toku realizacji przez nich ustawowych działań;
- d) papier (ryzy papieru, zeszyty itp.) – j.w.;
- e) środki czystości (środki do mycia podłóg, okien, toalet itp.) – środki wykorzystywane nie tylko przez gospodarstwa domowe ale również przez urzędy administracji publicznej bądź szkoły;

- f) papier toaletowy – j.w.;
- g) wózki dziecięce – obecnie towary te są produkowane ze znaczną marżą producentów, co pozwala stosunkowo łatwo wejść na rynek i konkurować ceną towaru
- h) pieluchy – j.w.
- i) produkcja znaków drogowych – j.w.
- j) produkcja materiałów budowlanych (wapno, wełna mineralna, beton, glazury, rury, stropy betonowe, cegły, pustaki itp.) – obecnie ich ceny systematycznie wzrastają, co jest wynikiem zwiększonego popytu, dlatego też stosunkowo łatwo jest obecnie wejść na rynek
- k) przetwórstwo owoców i warzyw (produkcja serów, dżemów, konserw i itp.) – produkcja produktów wykorzystywanych w jadłodajniach, schroniskach dla bezdomnych, przez Caritas itp.

Postulowane niniejszą petycją przedsiębiorstwa użyteczności publicznej mogły by się zajmować również działalnością usługową, np. w zakresie:

- a) skup makulatury – szczególnie tej od urzędów, celem przemiału i ponownego wytworzenia;
- b) skup butelek – celem przerobu na półprodukty możliwe do ponownego wykorzystania przez huty szkła;
- c) utylizacja żarówek i zużytych lamp neonowych;
- d) utylizacja akumulatorów;
- e) utylizacja sprzętu elektronicznego;
- f) utylizacja zużytych opon;
- g) sortowania/segregacja śmieci.

Wydaje się, że zapotrzebowanie na towary bądź usługi jest stałe, co też pozwala założyć, że przedsiębiorstwa te w bardzo krótkim czasie stałyby się rentowne. Należy mieć również na uwadze fakt, że wraz ze wzrostem zamożności osób dotychczas żyjących na lub poniżej granicy ubóstwa niemal natychmiastowo wzrasta ich zdolność konsumpcji *ergo* zdolność do zakupu nowych towarów i korzystania z nowego rodzaju usług. Biorąc zaś pod uwagę fakt, że wcześniej wymienione towary które miałyby być produkowane przez przedsiębiorstwa użyteczności publicznej wiążą się z potrzebami niższego rzędu (w tzw. piramidzie potrzeb Masłowa), niemożna wykluczyć, że pracownicy tychże przedsiębiorstw w krótkim czasie staliby się konsumentami towarów przez nie produkowanych.

Kończąc należy zasygnalizować, że działalność postulowanych przedsiębiorstw jako przedsiębiorstw użyteczności publicznej w sytuacji, gdy będą one stale rentowne powinna ulec zmianie po ok. 5-7 latach od ich powstania. Wówczas to przedsiębiorstwa te – realizując swój prymarny cel tj. zapewnianie ludziom pracy i walkę z obszarami zacofanymi gospodarczo – powinny zostać przekształcone w „zwykłe” przedsiębiorstwa państwowe, gdyż w tego rodzaju podmiotach gospodarczych pracownicy mają pełnią szczególną rolę w ich zarządzaniu, która wynika z ustawy z dnia 25 września 1981 r. o samorządzie załogi

przedsiębiorstwa państwowego (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1543), a której to w art. 49 wyłącza taką możliwość w odniesieniu do przedsiębiorstw użyteczności publicznej.

*Art. 49 ustawy o samorządzie załogi przedsiębiorstwa państwowego
Organizację i funkcjonowanie samorządów załogi w przedsiębiorstwach, o którym mowa w art. 6 ustawy
o przedsiębiorstwach państwowych, regulują ustawy dotyczące tych przedsiębiorstw.*

Powyższe przekształcenie jest o tyle istotne, gdyż zachęciłoby pracowników tychże przedsiębiorstw do aktywności o charakterze prowadzenia działalności gospodarczej, czym realizowałoby podniesienie przez te osoby kwalifikacji zawodowych. W dalszej kolejności przedsiębiorstwa te (już jako „zwykłe” przedsiębiorstwa państwowe) powinny – po upływie 2-3 lat zostać skomercjalizowane w pracownicze spółki akcyjne lub spółki z o.o. zarządzane przez pracowników przedsiębiorstw.

Mając powyższe na uwadze wnoszę jak na wstępie.

z poważaniem